

weest bij de Plantenziektkundige Dienst te Wageningen. Sinds 1970 woont herman de vries in het dorpje Eschenau in Zuid-Duitsland.

Al geruime tijd wordt het werk van de conceptuele kunstenaar belangrijk gevonden en wordt ook internationaal erkend. Hij is onder meer betrokken bij grootschalige kunstprojecten.

Ooit vervaardigde hij in 1968 een groot houtreliëf, dat jarenlang een anoniem bestaan leidde bij de Plantenziektkundige dienst, zijn vroegere Wageningse werkgever. Het werd onlangs opnieuw ontdekt en na een ingrijpende restauratie vormt het nu één van de pronkstuk-

ken van de huidige expositie in galerie Wit aan de Hammelakkerlaan in Wageningen.

We zien in dit werk hoe kunstenaar de vries het toeval een hoofdrol geeft in de compositie. Dat doet hij door bijvoorbeeld getallen uit statistische tabellenboekjes te gebruiken.

In een ander werk bepaalt toeval eveneens de vormgeving. We zien hoe vuur vorm en kleur van een achttal essen balkjes aantast. Het toeval van het vuur wordt echter weer strak geordend door de kunstenaar die uiteindelijk verantwoordelijk is voor de presentatie van

het kunstwerk.

Chaos en orde zijn ingrediënten van de vormscheppende krachten aan de basis van de waargenomen werkelijkheid. De kunstenaar treedt op als de nijvere boekhouder.

Hij catalogiseert, ordent en nummert de onderdelen. Maar hij hoedt zich er wel voor ingrepen uit te voeren, die de gang der dingen voor de voeten zouden kunnen lopen.

Hij zet zaken op gang, maar wel op zo'n manier, om daarna weer zo snel mogelijk over te kunnen gaan op de rol van respectvolle waarnemer.

Hij plakt herfstbladeren op papier in een compositie alsof ze zo zijn neergedwarreld op het papier en blijven plakken. Hij inventariseert zandsteensoorten en speelt de monsters uit als speelkaarten.

In strak geordende willekeur leveren ze de toeschouwer een bevredigende esthetische ervaring op.

Om de betekenis van de kunstwerken te doorgronden, moet je vertrouwen stellen in herman de vries en de wijze waarop hij met kunst omgaat.

Om de werken ten volle te kunnen waarderen, moet je vanaf het begin op dezelf-

de golflengte zitten als de kunstenaar. En gelukkig is herman de vries niet geheel gespeend van persoonlijke humor, zoals blijkt uit van zijn kunstwerken. De grijze vlakjes op bijvoorbeeld het werk *Ashes of joy* bestaan uit de ingewreven as van even zoveel genuttigde jointjes!

 herman de vries 75, overzichtstentoonstelling van kunstwerken van herman de vries tot en met 25 juni in Galerie Wit, Hamelakkerlaan 38 te Wageningen. De galerie is geopend op donderdag tot en met zondag van 13.30 uur tot 17.30 uur.